

Skatteutskottets betänkande

1982/83:5

om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar m. m. (prop. 1982/83: 11)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1982/83:11 att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar,
2. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
3. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
4. lag om ändring i taxeringslagen (1956:623).

För att minska användningen av s. k. grå arbetskraft i samband med att uppdrag utförs i uppdragsgivarens rörelse eller på uppdragsgivarens fastighet föreslås i propositionen en särskild lag med bestämmelser om avdrags- och uppgiftsskyldighet i fråga om vissa uppdragsersättningar. Genom att ersättningar för sådana uppdrag inte redovisas i föreskriven ordning undandras f. n. skatter och avgifter med betydande belopp. Utbredningen av den grå arbetskraften skapar också mycket besvärande problem för de seriösa företagen inom berörda branscher.

De uppdrag som de föreslagna bestämmelserna om avdrags- och uppgiftsskyldighet gäller motsvarar vissa tjänster som är skattepliktiga enligt 10 § lagen (1968:430) om mervärdesskatt.

Den som ger ett uppdrag av det slag som anges i lagen och inte är huvudarbetsgivare för den som skall utföra arbetet skall kontrollera att fakturan för uppdraget innehåller vissa uppgifter om bl. a. uppdragstagarens registrering för betalning av preliminär skatt eller mervärdesskatt. Saknas uppgifterna, är han skyldig att göra avdrag med 50 % av ersättningen och att betala in beloppet till länsstyrelsen. Är uppdragstagaren en fysisk person, skall avdrag på ersättningen sålunda göras om fakturan saknar uppgift om att uppdragstagaren skall betala B-skatt. För en uppdragstagare som är en juridisk person skall avdrag göras, om fakturan inte innehåller uppgift om under vilket nummer uppdragstagaren är registrerad till mervärdesskatt.

Från lagens bestämmelser om avdragsskyldighet finns dock flera undantag. Avdrag skall således inte göras om uppdraget getts till staten eller till kommun. Avdragsskyldighet föreligger inte heller om det med fog kan antas att ersättningen för uppdraget kommer att understiga 500 kr.

Särskilda bestämmelser gäller om uppdragsgivaren är fysisk person eller dödsbo och uppdraget avser arbete på en schablontaxerad fastighet. Någon kontroll- eller avdragsskyldighet föreligger då inte. Småhusägaren skall i stället lämna uppgifter om uppdragstagaren och om ersättningens storlek i sin självdeklaration. Om någon ersättning inte har betalats ut under beskattningsåret eller om utbetalad ersättning inte för någon uppdragstagare uppgått till 500 kr., skall en försäkran lämnas om detta. Samma bestämmelser föreslås gälla för den som låter utföra ett arbete i en bostads-lägenhet som han innehar som medlem i en bostadsförening eller som delägare i ett bostadsaktiebolag.

Lagens bestämmelser för det fall att en uppdragsgivare inte fullgör sin avdrags- eller uppgiftsskyldighet överensstämmer i stort sett med vad som enligt uppbördslagen (1953: 272) i motsvarande situation gäller för en arbetsgivare. Uppdragsgivaren kan sålunda göras betalningsskyldig för det belopp som han har underlåtit att innehålla. En småhus- eller lägenhets-ägare, som lämnar oriktig uppgift eller trots anmaning underlåter att avge försäkran, kan på liknande sätt bli betalningsskyldig för ett belopp som motsvarar viss del av den utbetalade ersättningen. Om underlåtenheten eller det oriktiga uppgiftslämnandet framstår som ursäktligt, kan betalningsskyldigheten dock helt efterges.

Ett belopp som uppdragsgivaren har innehållit eller har betalat in till länsstyrelsen efter beslut av lokal skattemyndighet eller förvaltningsdomstol skall krediteras uppdragstagaren som preliminär skatt eller – om uppdragstagaren är handelsbolag eller annars inte skall taxeras för ersättningen – som mervärdeskatt. En uppdragsgivare som underlåtit att göra avdrag eller lämnat oriktig uppgift och på grund därav ålagts betalningsskyldighet har regressrätt mot uppdragstagaren för det belopp som han betalar in till länsstyrelsen.

Lagen föreslås också i övrigt följa uppbördslagens mönster. Detta gäller bestämmelserna om indrivning, uppdragsgivarens anteckningsskyldighet, preskription, betalningsskyldighet för juridisk persons ställföreträdare, straff och besvär.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas i fråga om ersättningar som betalas ut efter ikraftträdandet.

Lagförslaget angående kommunalskattelagen berör 20 § i denna lag. Med hänsyn till andra aktuella förslag till ändringar i samma lagrum kommer utskottet att behandla detta lagförslag i annat sammanhang.

I övrigt har lagförslagen följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdrags-ersättningar

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag ges bestämmelser om avdrags- och uppgiftsskyldighet i fråga om ersättningar för vissa uppdrag, som lämnas till fysiska eller juridiska personer.

2 § Bestämmelserna i denna lag om avdragsskyldighet är inte tillämpliga om uppdragsgivaren är skyldig att som huvudarbetsgivare göra skatteavdrag på ersättningen enligt 39 § 1 mom. första stycket uppbördslagen (1953: 272).

3 § När i denna lag uttryck används som förekommer i kommunalskattelagen (1928: 370), lagen (1968: 430) om mervärdeskatt, taxeringslagen (1956: 623) eller uppbördslagen (1953: 272), har de samma innebörd som i dessa lagar.

Uppdragen

4 § Denna lag gäller i fråga om uppdrag som utgör skattepliktig tjänst enligt 10 § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt och

1. avser mark och innefattar undersökning, planering, jordbearbetning, jordförbättring, schaktning, sprängning, borrhning, dränering, utfyllning eller ytbeläggning;

2. avser växande skog, odling eller annan växtlighet och innefattar röjning, sådd, plantering, uppskattnings, märkning, gödsling, beskärning, gallring, skörd, avverkning eller växtskydd;

3. avser byggnad eller annan anläggning och innefattar uppförande, anläggande, rivning, reparation, ändring eller underhåll;

4. avser uppdragsgivarens rörelse och innefattar tillverkning på beställning, montering, rengöring, reparation, ändring eller underhåll samt utförs på uppdragsgivarens arbetsplats;

5. avser godstransport för sådan verksamhet för vilken uppdragsgivaren är bokföringsskyldig.

Avdragsskyldighet m. m.

5 § En uppdragsgivare skall vid varje utbetalning av ersättning på grund av uppdraget göra avdrag med 50 procent av ersättningen. Något avdrag skall dock inte göras

1. om uppdraget avser fastighet, för vilken intäkten skall beräknas schablonmässigt enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) och uppdragsgivaren är fysisk person eller dödsbo;

2. om uppdraget avser bostadslägenhet som uppdragsgivaren innehar på grund av hyresavtal eller tjänsteavtal eller som medlem i bostadsförening eller som delägare i bostadsaktiebolag;

3. om uppdraget ges till staten, landstingskommun, kommun eller kyrklig kommun;

4. om uppdragstagaren är fysisk person och betalningen erläggs mot faktura som innehåller uppgift om uppdragstagarens namn och personnummer, ersättningsens storlek samt uppgift om att uppdragstagaren är skyldig att betala preliminär B-skatt;

5. om uppdragstagaren är juridisk person och betalningen erläggs mot faktura som innehåller uppgift om uppdragstagarens namn och det nummer som uppdragstagaren är registrerad under enligt lagen (1968: 430) om mervärdeskatt samt uppgift om ersättningsens storlek och mervärdeskattens belopp;

6. om det med fog kan antas att ersättningen till uppdragstagaren på grund av uppdraget inte kommer att uppgå till 500 kronor.

I ersättning som avses i första stycket skall inte räknas in vad som utgör betalning för material och dylikt.

6 § Den lokala skattemyndighet som skall utfärda uppdragstagarens skattsedel för preliminär skatt för det år då ersättningen betalas ut, får besluta att avdraget skall underlåtas eller göras efter en lägre procentsats än som anges i 5 §. Sådant beslut får meddelas om uppdragstagaren gör sannolikt, eller det annars framstår som troligt, att den preliminära skatten därmed bättre kommer att motsvara den slutliga skatten.

7 § I fråga om inbetalning och redovisning av ett innehållet belopp skall bestämmelserna i 24 § 2 mom. samt 52–55 och 83 §§ upphördslagen (1953: 272) om arbetsgivares inbetalning och redovisning av preliminär A-skatt gälla i tillämpliga delar.

Bestämmelser om skyldighet att lämna kontrolluppgift om den utbetalade ersättningen finns i 37 § 1 mom. taxeringslagen (1956: 623).

På ett innehållet belopp som inte har betalats i rätt tid och ordning skall restavgift och tilläggsavgift utgå enligt 58 § 1 mom. upphördslagen. Därvid skall bestämmelserna i 58 § 2 mom. samma lag tillämpas.

Uppgiftsskyldighet

8 § Den som i sin allmänna självdeklaration skall redovisa fastighet, för vilken intäkten skall beräknas schablonmässigt enligt 24 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928: 370), aktie i bostadsaktiebolag eller andel i bostadsförening skall, om ersättning under beskattningsåret har betalats för uppdrag enligt 4 § 1–3 beträffande fastigheten eller bostadslägenhet som hör till aktien eller andelen, i deklarationen lämna uppgift om

1. namn, postadress och personnummer, organisationsnummer eller registreringsnummer till mervärdeskatt för den som har upphurit ersättningen;

2. ersättningsens storlek.

Har under beskattningsåret inte betalats ut någon sådan ersättning som avses i första stycket eller uppgår den utbetalade ersättningen inte för någon uppdragstagare till 500 kronor, skall en försäkran lämnas om detta.

I ersättningen skall inte räknas in vad som utgör betalning för material och dylikt.

9 § Underlåter den uppgiftsskyldige att lämna uppgift eller försäkran eller är uppgiften eller försäkran ofullständig, får taxeringsnämnden, länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten anmana den uppgiftsskyldige att avhjälpa bristen.

10 § En uppgiftsskyldig som inte har lämnat uppgift eller försäkran enligt 8 § påförs en avgift med 100 kronor.

En uppgiftsskyldig som har anmanats att lämna uppgift eller försäkran men inte fullgjort sin skyldighet inom den tid som har angetts i anmaningen påförs en avgift med 200 kronor.

Avgiften skall av den lokala skattemyndigheten påföras som slutlig eller tillkommande skatt. Avgiften får helt efterges av länsstyrelsen om särskilda skäl föreligger. Närmare föreskrifter om detta meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

11 § Om en uppgiftsskyldig inte hörsammar en anmaning enligt 9 §, får taxeringsnämnden, länsstyrelsen eller den lokala skattemyndigheten förelägga vite. Bestämmelserna i 83 § uppbördslagen (1953:272) om vite gäller i tillämpliga delar. Anmaning vari vite har förelagts skall delges den uppgiftsskyldige.

Betalningsskyldighet för uppdragstagarens skatt

12 § En uppdragsgivare som underlåter att fullgöra sin skyldighet enligt 5 § är betalningsskyldig för uppdragstagarens skatt för det beskattningsår då ersättningen betalades ut intill det belopp som skulle ha innehållits. Betalningsskyldighet föreligger dock inte om uppdragstagaren vid utbetalningen av ersättningen är skyldig att betala preliminär B-skatt eller, om uppdragstagaren är juridisk person, registrerad enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt.

13 § Har en uppgiftsskyldig i fall som avses i 8 § lämnat oriktig uppgift eller osann försäkran och har därigenom en ersättning inte blivit redovisad av honom, är den uppgiftsskyldige betalningsskyldig för uppdragstagarens skatt för det beskattningsår då ersättningen betalades ut intill ett belopp som svarar mot 50 procent av den oredovisade ersättningen. Medför den oriktiga uppgiften att uppdragstagaren inte kan identifieras, föreligger betalningsskyldighet intill ett belopp motsvarande 50 procent av den ersättning som har betalats ut.

En uppgiftsskyldig som i sin självdeklaration inte har lämnat någon uppgift om utbetalad ersättning eller någon försäkran och inte heller trots anmaning enligt 9 § har avgett försäkran inom föreskriven tid är, om ersättning ändå har betalats ut, betalningsskyldig enligt första stycket.

Betalningsskyldighet föreligger inte, om den uppgiftsskyldige frivilligt har rättat oriktig uppgift.

14 § Betalningsskyldighet enligt 12 eller 13 § får helt efterges, om underlåtenheten eller felaktigheten kan antas ha sådant samband med uppdragsgivarens eller den uppgiftsskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig. Detsamma gäller om underlåtenheten eller felaktigheten framstår som ursäktlig med hänsyn till den oriktiga uppgiftens beskaffenhet, till upplysningar som uppdragstagaren lämnat eller till någon annan särskild omständighet.

Om det visar sig att eftergift skulle kunna beviljas enligt bestämmelserna i första stycket, skall dessa bestämmelser beaktas, även om detta inte har yrkats.

15 § Fråga om betalningsskyldighet enligt 12 eller 13 § eller på grund av att uppdragsgivaren inte har betalat in ett innehållit belopp i rätt tid skall

prövas av den lokala skattemyndighet som skall utfärda uppdragsgivarens eller den uppgiftsskyldiges skattsedel på slutlig skatt för det inkomstår då ersättningen betalades ut. Om uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige är handelsbolag eller annars enligt 53 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) inte skall taxeras för ersättningen, är lokal skattemyndighet, som skall utfärda sådan skattsedel för delägare, i stället behörig.

På ett belopp för vilket betalningsskyldighet har ålagts enligt 12 eller 13 § skall utgå restavgift enligt 58 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272). Därvid skall bestämmelserna i 58 § 2 mom. samma lag tillämpas.

Kreditering på uppdragstagaren

16 § Ett belopp som uppdragsgivaren har innehållit enligt 5 § skall gottskrivas uppdragstagaren som preliminär skatt för det beskattningsår då det innehölls, även om det inte betalas in av uppdragsgivaren. Om uppdragstagaren är handelsbolag eller annars enligt 53 § 2 mom. kommunalskattelagen (1928:370) inte skall taxeras för ersättningen, skall beloppet i stället gottskrivas som mervärdeskatt för den redovisningsperiod då det innehölls.

Ett belopp, som inte har innehållits men betalats in av uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige i enlighet med beslut av den lokala skattemyndigheten eller förvaltningsdomstol, skall gottskrivas uppdragstagaren som preliminär skatt för det beskattningsår då ersättningen betalades ut. Om uppdragstagaren är handelsbolag eller annars enligt 53 § 2 mom. kommunalskattelagen inte skall taxeras för ersättningen, skall beloppet i stället gottskrivas som mervärdeskatt för den redovisningsperiod då ersättningen betalades ut.

Ett belopp som inte har kunnat gottskrivas en uppdragstagare inom sju år efter utgången av det kalenderår då det betalades in skall tillfalla statsverket.

Indrivning av obetalda belopp, m. m.

17 § Om en uppdragsgivare har innehållit ett belopp enligt 5 § men inte betalat in detta i rätt tid och ordning eller är betalningsskyldig för ett belopp enligt 12 §, får beloppet, sedan beslut om betalningsskyldighet har meddelats, drivas in i den ordning som gäller för indrivning av skatt enligt uppbördslagen (1953:272). Detsamma gäller om en uppgiftsskyldig är betalningsskyldig för ett belopp enligt 13 §. Införsel enligt 15 kap. utskönningsbalken får äga rum utom för belopp för vilket betalningsskyldighet ålagts med stöd av 12 §. Bestämmelserna i uppbördslagen om avkortning, avskrivning och antagande av ackordsförslag skall också tillämpas.

Anteckningsskyldighet, revision m. m.

18 § En uppdragsgivare som är bokföringsskyldig skall ha sin bokföring så ordnad att det av denna framgår uppdragstagarens namn och postadress, personnummer, organisationsnummer eller registreringsnummer till mervärdeskatt samt ersättning. Har avdrag gjorts på ersättningen enligt 5 §, skall också det avdragna beloppet framgå. Uppdragsgivare som inte är bokföringsskyldiga skall föra motsvarande anteckningar.

En uppdragsgivare är skyldig att efter anmaning lämna uppgift om anlitade uppdragstagare, utbetalade ersättningar och beloppen av gjorda avdrag. Hørsammas inte anmaningen gäller bestämmelserna i 83 § uppbördslagen (1953:272) om vite.

Revision får verkställas hos en uppdragsgivare för kontroll av att bestämmelserna om avdrag eller uppgiftsskyldighet har följts. Därvid gäller i tillämpliga delar bestämmelserna i 56 och 58 §§ taxeringslagen (1956: 623) om taxeringsrevision.

Behörig att besluta om anmaning, föreläggande av vite eller revision är riksskatteverket samt den länsstyrelse och lokala skattemyndighet som får besluta om revision hos uppdragsgivaren enligt 78 § uppbördslagen.

Regressrätt m. m.

19 § Om en uppdragsgivare eller uppgiftsskyldig har betalat ett belopp för uppdragstagaren i enlighet med ett beslut om betalningsskyldighet på grund av underlåtenhet att innehålla beloppet eller ett beslut om betalningsskyldighet med stöd av 13 §, får uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige söka detta åter av uppdragstagaren. Därvid skall till kronofogdemyndigheten överlämnas det indrivningskvitto som har utfärdats vid betalningen eller på annat sätt styrkas att beloppet har betalats.

Kronofogdemyndigheten får driva in beloppet hos uppdragstagaren i den ordning som gäller för indrivning av skatt enligt uppbördslagen (1953: 272). Uppdragstagaren skall betala restavgift enligt 58 § 1 mom. samma lag.

Bestämmelsen i 4 § preskriptionslagen (1981: 130) gäller i fråga om regressfordran enligt första stycket.

20 § Om uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige efter besvär funnits icke vara ansvarig för ett belopp, skall länsstyrelsen återbetala det belopp och den avgift som har betalats. På det återbetalade beloppet skall restitutionsränta beräknas enligt 69 § 2 mom. uppbördslagen (1953: 272). Om uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige står i skuld för skatt enligt uppbördslagen, mervärdeskatt eller arbetsgivaravgift enligt lagen (1981: 691) om socialavgifter, har denne dock rätt att återfå bara vad som överstiger de obetalda skatterna eller arbetsgivaravgifterna och de räntor eller avgifter som belöper på dessa.

21 § Om en uppdragsgivare har underlåtit att betala in ett belopp som har innehållits eller underlåtit att innehålla ett belopp eller om en uppgiftsskyldig är betalningsskyldig enligt 13 §, får den lokala skattemyndigheten inte ålägga uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige betalningsskyldighet för beloppet senare än sju år efter utgången av det kalenderår, då ersättningen betalades ut.

Ställföreträdarens betalningsskyldighet

22 § Den som i egenskap av företrädare för en uppdragsgivare, som är juridisk person, uppsätligen eller av grov oaktsamhet underlåtit att betala in ett innehållit belopp i rätt tid och ordning är tillsammans med uppdragsgivaren betalningsskyldig för beloppet och den restavgift som belöper på detta. Betalningsskyldigheten får jämkas eller efterges om det föreligger särskilda skäl.

Talan om att ålägga betalningsskyldighet enligt första stycket skall föras vid allmän domstol. Talan får inte väckas sedan uppdragsgivarens betalningsskyldighet för beloppet har bortfallit enligt lagen (1982: 188) om preskription av skattefordringar m. m. Hos den som har blivit ålagd betalningsskyldighet får indrivning ske i den ordning som gäller för indrivning av skatt enligt uppbördslagen (1953: 272). Därvid får införsel enligt 15 kap. utsokningsbalken äga rum.

Den som har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt första stycket får söka beloppet åter av den juridiska personen. Därvid skall bestämmelserna i 19 § tillämpas.

Bestämmelsen i 4 § preskriptionslagen (1981:130) gäller i fråga om regressfordringar enligt tredje stycket.

Straff, besvär m. m.

23 § En uppdragstagare, som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet till myndighet, uppdragsgivare eller uppgiftsskyldig lämnar oriktig uppgift om något förhållande, som har betydelse för uppdragstagarens skyldighet att vidkännas avdrag eller för den uppgiftsskyldiges redovisning enligt 8 §, eller underlåter att lämna föreskriven uppgift av sådant slag, döms till böter.

Ansvar enligt första stycket inträder ej, om gärningen är belagd med straff i uppbördslagen (1953:272) eller i skattebrottslagen (1971:69).

I ringa fall döms inte till ansvar enligt första stycket.

24 § En uppdragsgivare, som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet åsidosätter sin skyldighet att innehålla ett belopp för en uppdragstagare, som inte är påförd preliminär B-skatt eller, om uppdragstagaren är juridisk person, inte är registrerad enligt lagen (1968:430) om mervärdesskatt, döms till böter.

I ringa fall döms inte till ansvar enligt första stycket.

25 § En uppdragsgivare, som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att i föreskriven tid till länsstyrelsen betala in ett belopp som har innehållits, döms till böter. Om gärningen rör betydande belopp eller någon annan försvärande omständighet föreligger, döms till fängelse i högst ett år.

I ringa fall döms inte till ansvar enligt första stycket.

26 § Den som i fall som avses i 8 § uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift eller osann försäkran döms till böter.

Ansvar enligt första stycket inträder ej, om gärningen är belagd med straff i skattebrottslagen (1971:69).

I ringa fall döms inte till ansvar enligt första stycket.

27 § Den lokala skattemyndighetens beslut får överklagas genom besvär hos länsrätten. Beslut enligt 6 § överklagas dock genom besvär hos länsstyrelsen.

Följande beslut av den lokala skattemyndigheten får inte överklagas:

beslut om revision,

beslut varigenom vite har förelagts.

Taxeringsnämndens beslut varigenom vite har förelagts får inte heller överklagas.

28 § Följande beslut av länsstyrelsen får inte överklagas:

beslut som meddelats med anledning av besvär över beslut enligt 6 §,

beslut som avser sättet för redovisning eller inbetalning av ett innehållt belopp,

beslut om revision,

beslut varigenom vite har förelagts.

Andra beslut av länsstyrelsen får överklagas hos kammarrätten genom besvär.

29 § Har riksskatteverket beslutat om revision eller föreläggande av vite, får beslutet inte överklagas.

30 § Hos länsstyrelsen förordnat allmänt ombud som avses i 72 a § uppbördslagen (1953: 272) skall föra det allmännas talan i mål enligt denna lag och får hos den lokala skattemyndigheten yrka att betalningsskyldighet enligt 12 eller 13 § åläggs uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige.

Allmänt ombud får överklaga till uppdragstagarens, uppdragsgivarens eller den uppgiftsskyldiges förmån. Den lokala skattemyndighetens beslut får allmänt ombud överklaga endast vad avser uppdragsgivarens eller den uppgiftsskyldiges betalningsskyldighet enligt 12 eller 13 §.

31 § Besvär över beslut enligt denna lag inverkar inte på skyldigheten att betala det belopp som besvären avser.

Ändras eller upphävs ett beslut, på vilket utmätning eller annan verkställighet följt hos uppdragsgivaren eller den uppgiftsskyldige, skall verkställigheten såvitt möjligt återgå.

Ett beslut varigenom uppdragsgivarens eller den uppgiftsskyldiges betalningsskyldighet har bestämts till ett lägre belopp än det allmänna ombudet har yrkat eller medgivit, får inte föranleda återbetalning innan det har vunnit laga kraft, om det allmänna ombudet har anmält hinder mot detta. Om sådant hinder har anmälts får dock länsstyrelsen på ansökan medge återbetalning. Därvid skall bestämmelserna i 49 § 2 mom. sista stycket uppbördslagen (1953: 272) om ställande av säkerhet tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas i fråga om ersättningar som betalas ut efter ikraftträdandet.

2 Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)

Härigenom föreskrivs att 39 § 1 mom. uppbördslagen (1953: 272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

1 mom.² Vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (arbetstagaren) utgör sådan inkomst av tjänst som i 3 § 2 mom. under 1 första och andra styckena avses (lön), skall den som utbetalar beloppet (arbetsgivaren) göra avdrag för betalning av preliminär A-skatt som arbetstagaren har att betala (skatteavdrag).

Föreslagen lydelse

39 §

1 mom. Vid utbetalning av kontant belopp, som för mottagaren (arbetstagaren) utgör sådan inkomst av tjänst som i 3 § 2 mom. under 1 första och andra styckena avses (lön), skall den som utbetalar beloppet (arbetsgivaren) göra avdrag för betalning av preliminär A-skatt som arbetstagaren har att betala (skatteavdrag).
Bestämmelser om skyldighet att göra avdrag i vissa fall när det utbetalade beloppet inte utgör sådan lön finns i lagen (1982:000) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

Har arbetstagare, vilken har att vidkännas skatteavdrag för preliminär A-skatt, att erlagga kvarstående skatt, som har debiterats året före det år skatteavdraget skall göras, är arbetsgivaren skyldig att vid utbetalning av lön göra skatteavdrag även för sådan skatt. Avdragsskyldighet föreligger dock inte, om anställningen är avsedd att vara kortare tid än en vecka. För betalning av den kvarstående skatten skall arbetsgivaren vid varje utbetalningstillfälle avdraga det belopp, som motsvarar så stor del av den skatt som skall betalas under nästföljande uppbördsmanad som belöper på utbetalningstillfället med hänsyn till antalet utbetalningstillfällen före ingången av nämnda uppbördsmanad. Belopp, som dras av vid annat utbetalningstillfälle än det första, skall dock avrundas till närmast lägre hela antal kronor och återstoden dras av vid det första utbetalningstillfället.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983.

¹ Lagen omtryckt 1972: 75.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 771.

² Senaste lydelse 1979: 489.

3 Förslag till

Lag om ändring i taxeringslagen (1956: 623)

Härigenom föreskrivs att 37 § 1 och 2 mom. taxeringslagen (1956: 623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

37 §

1 mom.² Till ledning vid inkomsttaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Vem uppgiften skall avse</i>	<i>Vad uppgiften skall avse</i>
8. Den som har gjort avdrag för preliminär A-skatt och inte enligt annan bestämmelse i detta moment är skyldig att lämna kontrolluppgift om den ersättning på vilken skatteavdraget har gjorts.	Den på vilkens ersättning skatteavdrag har gjorts.	Utgiven ersättning.

Föreslagen lydelse

37 §

1 mom. Till ledning vid inkomsttaxering och registrering av preliminär A-skatt, som har innehållits genom skatteavdrag, skall varje år utan anmaning avlämnas uppgifter (*kontrolluppgifter*) för det föregående kalenderåret enligt följande uppställning.

<i>Uppgiftsskyldig</i>	<i>Vem uppgiften skall avse</i>	<i>Vad uppgiften skall avse</i>
		j) ersättning om vilken uppgift skall lämnas i självdeklaration enligt lagen (1982:000) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar och på vilken avdrag inte har gjorts enligt nämnda lag eller enligt uppbördslagen (1953:272).

¹ Lagen omtryckt 1971: 399.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 773.

² Senaste lydelse 1980: 74.

Föreslagen lydelse

8. Den som har gjort avdrag för preliminär A-skatt eller avdrag enligt lagen (1982:000) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar och inte enligt annan bestämmelse i detta moment är skyldig att lämna kontrolluppgift om den ersättning på vilken avdraget har gjorts.

Den för vilken avdrag har gjorts.

Utgiven ersättning.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 mom.³ Vid avlämnande av uppgifter, varom stadgas i 1 mom. skall iakttagas följande.

Avser sådan förmån, varom i 1 mom. första och andra punkterna förmäles, endast en del av året, skall upplysning meddelas om den tidrymd, för vilken förmånen utgått.

I kontrolluppgift, som upptager särskild resekostnads- och traktamentsersättning, skall angivas beloppet av dels resekostnadsersättning och dels traktamentsersättning jämte tid för vilken traktamentsersättning utgått. Därvid skola uppgifter lämnas om traktamentsersättning dels för förrättningar inom riket i enlighet med vad nedan sägs och dels för förrättningar utom riket. I fråga om förrättningar inom riket skola uppgifter lämnas särskilt för förrättningar som icke varit förenade med övernattnings (endagsförrättningar), förrättningar som varit förenade med övernattnings men icke medfört vistelse mer än femton dygn i följd på en och samma ort (korttidsförrättningar) samt övriga resor (långtidsförrättningar). För endagsförrättningar uppgives utgiven traktamentsersättning och antal dagar. Vid beräkning av antalet dagar för endagsförrättningar medräknas icke sådan endagsförrättning, som varat högst fyra timmar; förrättning som varat mer än fyra timmar men högst tio timmar räknas som halv dag; längre förrättning räknas som hel dag. För korttids- och långtidsförrättningar uppgives utgiven traktamentsersättning och antal nätter övernattnings skett. De första femton dygnen av varje långtidsförrättning uppgives såsom korttidsförrättning. — I kontrolluppgift skall i förekommande fall särskilt anmärkas, att arbetsgivaren utöver traktamentsersättningen, haft utgifter för den anställdes bostad eller uppehälle under förrättningen.

Om skattechefen i det län där arbetsgivarens hemortskommun är belägen medger det, behöver arbetsgivaren, i stället för att lämna uppgift enligt tredje stycket om traktamentsersättning vid förrättning inom riket, endast anmärka i kontrolluppgiften att sådan ersättning utgått. Förutsättning för medgivande är att ersättning utgår enligt sådana grunder att den kan

³ Senaste lydelse 1981: 1319.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

antagas icke komma att överstiga avdragsgill ökning i levnadskostnaderna. Motsvarande medgivande kan lämnas även beträffande resekostnadsersättning för färd med allmänt kommunikationsmedel. Medgivande lämnas endast om arbetsgivaren har ett större antal anställda, som mera regelbundet företager tjänsteresor, och medgivandet bedömes vara utan olägenhet för taxeringsarbetet. Medgivande får ej lämnas fåmansföretag i fråga om uppgifter rörande företagsledaren och honom närstående personer samt delägare i företaget. Lämnat medgivande gäller tills vidare. Det kan begränsas till viss grupp av anställda. — Ansökan om medgivande göres hos länsstyrelsen senast den 31 oktober året före taxeringsåret. Talan mot beslut, varigenom ansökan om medgivande avslagits eller medgivande återkallats, föres hos riksskatteverket genom besvär som skola ha inkommit till verket inom en månad från den dag då klaganden erhöll del av beslutet. Mot riksskatteverkets beslut får talan icke föras.

Därest vid avlönings utbetalande avdrag skett för löntagares eller hans efterlevandes pensionering, skall i kontrolluppgiften upptagas bruttolön och vad som avdragits.

Av kontrolluppgift enligt 1 mom. första, andra eller sjunde punkten skall framgå om arbetsgivaren har att för utgivet belopp betala arbetsgivaravgifter enligt lagen (1981:691) om socialavgifter. I kontrolluppgift som nu har sagts skall särskilt för sig tas upp representationsersättning och särskilt för sig annan kostnadsersättning än resekostnads- och traktamentsersättning.

I kontrolluppgift skall särskilt för sig upptagas sådant skatteavdrag, som skett för uttagande av preliminär A-skatt.

I kontrolluppgift skall särskilt för sig tas upp sådant avdrag som har gjorts för preliminär A-skatt eller enligt lagen (1982:000) om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar.

I kontrolluppgift skall anges namn och postadress samt personnummer eller organisationsnummer för såväl den uppgiftsskyldige som den uppgiften avser. Kan personnummer inte anges för den som uppgiften avser skall redovisas dennes födelsetid. Har den uppgiftsskyldige tilldelats särskilt redovisningsnummer enligt 53 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272) skall detta anges i stället för den uppgiftsskyldiges personnummer eller organisationsnummer. I kontrolluppgift som lämnas av fåmansföretag skall anges om personen är företagsledare eller honom närstående person eller delägare i företaget.

Kontrolluppgift, som i 1 mom. tredje punkten sägs och som avser pensionsförsäkring tagen annorledes än i samband med tjänst, skall innehålla uppgift om tidigare och nuvarande ägare till försäkringen och, om möjligt, fång varigenom äganderätten övergått samt, i förekommande fall, den som erhållit föfoganderätten till försäkringen. Kontrolluppgift, som avser pensionsförsäkring tagen i samband med tjänst, skall innehålla uppgift om den som enligt tjänsteavtalet skall åtnjuta pensionsförmånen.

Kontrolluppgift enligt 1 mom. punkterna 1–3, 3 b– 3 f eller 8 skall avfattas på blankett enligt fastställt formulär. Särskild uppgiftshandling skall lämnas för varje person.

Riksskatteverket får på ansökan av uppgiftsskyldig medge undantag från bestämmelserna i tionde stycket. Mot riksskatteverkets beslut får talan ej föras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas första gången i fråga om kontrolluppgift till ledning vid 1984 års taxering.

Motionerna

Motion väckt med anledning av propositionen

1982/83:23 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen

1. beslutar att 13 § i förslaget till lag om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar skall utgå samt att i 14 § orden "eller 13" utgår,

2. beslutar att 10 § första stycket nämnda lag skall utgå,

3. beslutar att ändra beloppsgränsen i taxeringslagen 37 § 1 mom. undantag c) till 500.

Motioner väckta under riksmötet 1980/81

1980/81:1099 (jfr 1098) av Lars Ulander m. fl. (s)

I motionen yrkas att riksdagen begär att regeringen snarast lämnar förslag om en skärpt kontroll av B-skattsedlar enligt intentionerna i motionen.

1980/81:1159 av Johan Olsson (c) och Sten Svensson (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär åtgärder mot svartarbete och illojal konkurrens i enlighet med vad som anförs i motionen.

1980/81:1168 av Sten Svensson (m) och Bengt Wittbom (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag till åtgärder som kan hindra den "svarta marknaden" att fungera utan att dessa hinder skadar seriösa företag eller principen om ett fritt näringsliv.

1980/81:1175 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om identifikation av begreppet rörelseidkare.

1980/81:1462 av Olof Palme m. fl. (s)

såvitt avser yrkandena

1. att riksdagen hos regeringen begär att riksskatteverket får i uppdrag att i samråd med riksförsäkringsverket framlägga förslag

a) om ökad och förbättrad information till företag och egenföretagare om redovisning och inbetalning av skatter och arbetsgivaravgifter (p. 1),

b) om en för skatte- och avgiftsområdet gemensam tolkning av arbetstagarbegreppet (p. 3),

2. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om ett effektivt kontrollsystem för uppdragstersättningar i enlighet med vad som anförs i motionen (p. 2),

3. att riksdagen beslutar som sin mening ge regeringen till känna vad som anförts i motionen (p. 3) om behovet av

a) skärpt prövning av framställningar om B-skattsedel,

b) komplettering av taxeringsavin med uppgift om huruvida den skattskyldige under inkomståret betalat A- eller B-skatt,

5. att riksdagen hos regeringen begär förslag till en påminnelserutin inom uppbördssystemet i enlighet med vad som anförs i motionen (p. 7),

6. att riksdagen hos regeringen begär att utredningen (Fi 1973:01) om säkerhetsåtgärder m. m. i skatteprocessen (USS) genom tilläggsdirektiv får i uppdrag att med förtur redovisa den del av sitt uppdrag som avser solidariskt betalningsansvar på skatte- och avgiftsområdet (p. 8),

7. att riksdagen beslutar om ändring i uppbördslagen (1953:272) i enlighet med vad som anförs i motionen (p. 9),

8. att riksdagen beslutar om ändring i lagen (1959:552) om uppbörd av vissa avgifter enligt lagen om allmän försäkring, m. m. i enlighet med vad som anförs i motionen (p. 9),

9. att riksdagen beslutar om ändring i mervärdeskattelagen (1968:430) i enlighet med vad som anförs i motionen (p. 9),

10. att riksdagen beslutar om ändring i skattebrottslagen (1971:69) i enlighet med vad som anförs i motionen (p. 9).

1980/81:1887 (jfr 1886) av Lars Werner m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar

1. att hemställa hos regeringen om förslag angående utvidgad skattekontroll av uppdragstagare i enlighet med vad som anförs i motionen,

2. att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförs beträffande förbättrad kontroll av ränteinkomster och förmögenhetsinnehav och hemställa om förslag härom.

Motioner väckta under riksmötet 1981/82

1981/82:259 av Carl-Henrik Hermansson (vpk)

I motionen yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till skärpning av lagen mot skatteflykt i enlighet med vad som utvecklas i motionen,

2. att riksdagen hos regeringen begär tillsättande av en särskild, parlamentariskt sammansatt kommission med uppgift att fortlöpande ställa förslag om åtgärder mot skatteflykt och skattefusk.

1981/82:388 av Åke Wictorsson (s)

I motionen yrkas

1. att riksdagen beslutar att ändra 81 § uppbördslagen så att process för obetalda mervärdeskatter och arbetsgivaravgifter kan ske samtidigt med processerna om obetalda källskatter,

2. att riksdagen beslutar att hos regeringen begära förslag om skärpning av straffskalan för återkommande betalningsbrott i fråga om källskatt.

1981/82:861 (jfr 859) av Åke Polstam (c) och Stig Josefson (c)

såvitt avser yrkandena

2. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om utökning av det "motstående intressets" princip (7.2.7),

5. att riksdagen hos regeringen begär att åtgärder vidtas beträffande utfärdandet av B-skattsedlar i enlighet med vad som anförs i motionen (7.2.5),

6. att riksdagen hos regeringen begär en översyn av uppbörden av skatter och avgifter i enlighet med vad som anförs i motionen (7.2.6).

1981/82:1581 (jfr 1578) av Lars Werner m. fl. (vpk)

såvitt avser yrkandena

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om att ändra lagstiftningen så att "grå arbetskraft" motverkas,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförs om att införa en skärpt generalklausul mot skatteflykt samt en parlamentarisk skatteflyktskommission.

1981/82:1673 av Jan Bergqvist (s)

I motionen yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om behovet av att effektivisera taxeringsorganisationen för kontroll av rörelseidkare.

1981/82:2013 (jfr 2012) av Olof Palme m. fl. (s)

såvitt avser yrkande

1. att riksdagen antar följande förslag till lag om ändring i lagen (1980:865) mot skatteflykt.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1980:865) mot skatteflykt

Härigenom föreskrivs att 1–3 §§ lagen (1980:865) mot skatteflykt skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Motionärernas förslag

1 §

Denna lag gäller i fråga om *taxering till* kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, utskiftningsskatt och ersättningsskatt.

Denna lag gäller i fråga om kommunal inkomstskatt, statlig inkomstskatt, statlig förmögenhetsskatt, utskiftningsskatt och ersättningsskatt.

2 §

Vid taxeringen skall hänsyn ej tas till rättshandling som har företagits av den skattskyldige eller av juridisk person, vars inkomst helt eller delvis beskattas hos den skattskyldige, om rättshandlingen är led i ett förfarande som innebär att skattebestämmelser kringgås.

Företar skattskyldig rättshandling som, ensam eller tillsammans med annan rättshandling i vilken har direkt eller indirekt medverkar, bereder honom en inte oväsentlig skatteförmån i strid mot lagstiftningens grunder och är det på grund av omständigheterna sannolikt att förmånen utgör hans huvudsakliga fördel av rättshandlingen, skall skatten eller taxeringen inte bestämmas på grundval av rättshandlingen.

Ett förfarande skall anses innebära att skattebestämmelse kringgås om

1. förfarandet, med hänsyn till det ekonomiska resultat som – bortsett från beskattningen – har uppnåtts genom förfarandet, framstår som en omväg i förhållande till det närmast till hands liggande förfarandet.

2. förfarandet medför en icke oväsentlig skatteförmån som med hänsyn till omständigheterna kan antas ha utgjort det avgörande skälet för förfarandet och

3. en taxering på grundval av förfarandet skulle strida mot grunderna för bestämmelsen i fråga eller för de bestämmelser som skulle tillämpas om förfarandet lades till grund för taxeringen.

3 §

Om 2 § tillämpas skall taxeringen ske som om den skattskyldige hade valt det närmast till hands liggande förfarande som avses i 2 § andra stycket 1. Om en sådan grund för taxeringen skulle leda till oskäligt

Om 2 § tillämpas skall skatten eller taxeringen bestämmas på grundval av den närmast till hands liggande rättshandling som, bortsett från skatteförmånen, skulle ha givit samma ekonomiska resultat. Om ett

Nuvarande lydelse

resultat, skall taxeringen bestämmas till skäligt belopp.

Motionärernas förslag

sådant förfarande inte kan tillämpas eller skulle leda till oskäligt resultat, skall skatten eller taxeringen bestämmas till skäligt belopp.

Denna lag träder i kraft två veckor efter den dag då lagen enligt uppgift på den har utkommit från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas på rättshandlingar som företagits under tiden därefter och till och med den 31 december 1985.

Skrivelse

Med anledning av motion 1980/81:1175 har en skrivelse inkommit från Sveriges handelsagenters förbund.

Utskottet

Avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande grå arbetskraft

De sedan länge kända problemen i fråga om den s. k. grå arbetskraften koncentrerar sig framför allt till mer eller mindre tillfälliga anställningar och uppdrag av olika slag där uppdragsgivaren och uppdragstagaren ofta har ett gemensamt intresse av att undandra de ersättningar som utgår från inkomstskatt, arbetsgivaravgift och mervärdeskatt. Att möjligheterna att uppdaga och effektivt ingripa mot skattefusk här är begränsade följer redan av att systemet med kontrolluppgifter inte fungerar tillfredsställande i sådana situationer. En annan väsentlig brist är att ansvar för uppdragstagarens skatter kan utkrävas av uppdragsgivaren endast i speciella fall, nämligen om denne är att anse som huvudarbetsgivare och uppdragstagaren inte har B-skatt.

De åtgärder som nu föreslås i propositionen är inriktade på ersättningar om minst 500 kr. för arbeten som utförs på mark eller byggnad, skog eller annan växtlighet. Förslaget gäller också beträffande vissa andra arbeten som utförs för uppdragsgivarens rörelse på hans arbetsplats eller som avser godstransporter. Förslaget innebär bl. a. att en uppdragsgivare som inte är huvudarbetsgivare under vissa förhållanden skall göra skatteavdrag med 50 % av ersättningen för sådana uppdrag. Avdragsskyldighet föreligger inte om uppdragstagaren utfärdar en faktura som innehåller uppgifter bl. a. om att han skall betala B-skatt eller – beträffande juridisk person – att uppdragstagaren är registrerad till mervärdeskatt. Undantag gäller också för uppdrag som utförs av staten eller av kommun.

Beträffande uppdrag som utförs på schablontaxerade villor och för lägenheter i bostadsföreningar eller bostadsaktiebolag föreslås att den som är deklarationsskyldig skall lämna uppgift i självdeklarationen om ersättningar av nyss angivet slag. Om någon ersättning inte har betalats ut under året skall en försäkran lämnas härom.

Småhusägare – fränsett juridiska personer – och lägenhetsägare blir däremot inte skyldiga att göra skatteavdrag på uppdragsersättningar. En annan skillnad är att uppgiftsskyldigheten inträder även om uppdragsgivaren är huvudarbetsgivare och även om uppdragstagaren är skyldig att betala B-skatt eller är registrerad till mervärdeskatt. Undantaget för uppdrag som utförs av staten eller av kommun gäller inte heller här.

Den som underlåter att fullgöra den föreslagna avdrags- eller uppgiftsskyldigheten skall kunna åläggas betalningsansvar för uppdragstagarens skatter intill 50 % av ersättningen och kan dessutom ådra sig straffansvar. Vidare kan nämnas att en villaägare eller lägenhetsägare som inte fullgör sin uppgiftsskyldighet skall påföras en särskild avgift om 100 kr. eller – om han inte hörsammat en anmaning att fullgöra sin skyldighet – 200 kr.

I den med anledning av propositionen väckta motionen 1982/83:23 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) åberopar motionärerna att riksdagen år 1979 begärt en utredning om möjligheterna att genom ändrade regler för villaschablonen uppnå förbättringar av inkomstredovisningen och underlaget härför. Till dess att ett system med avdragsrätt för reparationer på småhus har införts är motionärerna beredda att acceptera en uppgiftsskyldighet för småhusägarna. De anser emellertid att småhusägarna inte skall kunna åläggas betalningsskyldighet för uppdragstagarens skatteskulder. Enligt deras uppfattning är det inte heller rimligt att en uppdragsgivare som underlåtit att lämna en uppgift i sin självdeklaration om uppdrag av detta slag skall kunna påföras en avgift utan att han särskilt anmanats att lämna uppgiften.

Utskottet vill först konstatera att bred enighet råder om det grundläggande syftet att motverka skatteundandraganden i olika former. En rad åtgärder i denna riktning har genomförts sedan en följd av år tillbaka, och det nu aktuella förslaget är ytterligare ett steg på denna väg. Förslagen i propositionen är enligt utskottets mening ägnade att minska benägenheten att anlita grå arbetskraft inom vissa sektorer där behovet av motåtgärder blivit påträngande. Med det anförda och då de föreslagna bestämmelserna även i övrigt får anses ändamålsenliga biträder utskottet i princip förslagen i propositionen.

Samtidigt vill utskottet framhålla att även andra åtgärder erfordras för att möta problemen. Utskottet återkommer här till i det följande i samband med behandlingen av vissa motioner från tidigare riksmöten.

Den i motion 1982/83:23 aktualiserade tanken på att ändra villaschablonen i syfte att förbättra skattekontrollen förs fram även i två andra motioner. Utskottet tar upp denna fråga senare men vill här konstatera att eventuella ändringar av villaschablonen kräver ingående överväganden rörande bostadsbeskattningens utformning. Som departementschefen konstaterar står denna väg alltså inte öppen för att åstadkomma snara förbättringar av kontrollen. Utskottet anser därför att uppgiftsskyldigheten för villaägarna bör förstärkas. Betydelsen av att de uppgifter som lämnas är sanningsenliga är enligt departementschefens uppfattning så stor att den som lämnar en oriktig uppgift – eller trots anmaning underlåter att lämna uppgift – bör göras ekonomiskt ansvarig om ersättningen därigenom undgår beskattning. Med hänsyn till den allmänna bakgrunden till förslaget instämmer utskottet i denna uppfattning. Det bör också framhållas att betalningsskyldigheten skall kunna efterges om felaktigheten kan anses ursäktlig.

Utskottet har inte heller något att erinra mot att en särskild avgift om 100 kr. eller i vissa fall 200 kr. påförs den som underlåter att lämna föreskrivna uppgifter i sin självdeklaration.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i dessa delar och avstyrker motion 1982/83:23 yrkandena 1 och 2.

Den som äger en annan fastighet än jordbruksfastighet är skyldig att lämna kontrolluppgift på ersättningar som uppgår till minst 300 kr. För att undvika ett dubbelt uppgiftslämnande föreslås i propositionen att kontrolluppgift i regel inte skall behöva lämnas i fråga om ersättningar som omfattas av den nya uppgiftsskyldigheten.

Ett tredje yrkande i motion 1982/83:23 är att den angivna beloppsgränsen 300 kr. för kontrolluppgifter höjs till 500 kr., vilket enligt motionärernas uppfattning är en naturlig konsekvens av förslaget i propositionen.

Utskottet medger att det kan förefalla svårbegripligt att villaägarna i fortsättningen skall lämna uppgifter i sina deklarationer om ersättningar på minst 500 kr. och vanliga kontrolluppgifter om ersättningar mellan 300 och 500 kr. Denna lösning bör enligt utskottets uppfattning ses som ett provisorium i avvaktan på en allmän översyn av reglerna om kontrolluppgifter. En sådan granskning torde för övrigt ligga inom ramen för den nyligen påbörjade översynen av taxeringsförfarandet och skatteprocessen (Dir. 1982:24). Med hänsyn härtill och till att motionärerna inte har anfört något skäl för sitt förslag att höja den aktuella beloppsgränsen även för andra fastighetsägare än villaägare avstyrker utskottet motion 1982/83:23 även i denna del (yrkande 3).

Ett av förslagen i propositionen innebär att avdrag inte skall medges vid beskattningen för den betalningsskyldighet som kan åläggas en uppdragsgivare i vissa fall. Särskilda bestämmelser härom bör i enlighet med mönstret för likartade fall tas in i 20 § kommunalskattelagen. Utskottet kommer senare i höst att föreslå att detta regleras i samband med vissa andra aktuella ändringar i samma lagrum. Beträffande den föreslagna lagstiftningen i övrigt har utskottet inte något att erinra.

Arbetstagarbegreppet m. m.

Gränsdragningen mellan anställningsförhållanden och självständig verksamhet med karaktär av rörelse kan ibland medföra problem. Frågan har betydelse bl. a. för frågan om betalningsskyldigheten för arbetsgivaravgifter, om uppdragsgivaren är skyldig att göra skatteavdrag m. m. och om mervärdeskatt skall utgå. De problem som detta i vissa fall kan innebära även för lojala skattebetalare berörs inte av förslagen i propositionen.

Frågan tas upp i två av de motioner som utskottet behandlar i detta betänkande. I motion 1980/81:1175 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) yrkas – i anslutning till det utredningsförslag som ligger till grund för propositionen – att gränsdragningen underlättas på så sätt att en uppdragstagare som är registrerad till mervärdeskatt alltid skall betraktas som självständig rörelseidkare. Yrkande 1 i motion 1980/81:1462 av Olof Palme m. fl. (s) innebär att riksförsäkringsverket och riksskatteverket i samråd skall lägga fram förslag

till en förbättrad information till företagen och en gemensam tolkning av arbetstagarbegreppet.

I anslutning till den förstnämnda motionen har Sveriges handelsagenters förbund i en skrivelse till utskottet framhållit de problem som gränsdragningsfrågan kan medföra för huvudagenter och deras underagenter.

Utskottet kan instämma i syftet att åstadkomma ett mera enhetligt arbetsgivarbegrepp. Denna fråga ingår i socialavgiftsutredningens (S 1981:04) uppdrag, och utredningens förslag kan väntas inom något år. Det bör framhållas att riksförsäkringsverket och riksskatteverket givetvis bör ägna fortsatt uppmärksamhet åt problemen på detta område och att en ökad enhetlighet i domstolarnas praxis torde kunna uppnås genom den enhetliga instansordning som genomförts våren 1982. I fortsättningen skall även mål om arbetsgivaravgifter prövas av kammarrätt och regeringsrätten.

Med hänvisning till det utredningsarbete som pågår på detta område avstyrker utskottet motionerna 1980/81:1175 och 1980/81:1462 yrkande 1.

Skärpt B-skatteskroll m. m.

I motionerna 1980/81:1099 av Lars Ulander m. fl. (s), 1980/81:1462 av Olof Palme m. fl. (s) och 1981/82: 861 av Åke Polstam (c) och Stig Josefson (c) yrkar motionärerna en skärpt kontroll i fråga om B-skattsedlar.

Utskottet delar motionärernas uppfattning att det så långt som möjligt bör undvikas att de skattskyldiga genom missvisande uppgifter kan erhålla en B-skattsedel och därigenom undgå skatteavdrag som rätteligen bör göras. Det är givetvis av vikt att frågan om B-skatt omprövas om det finns anledning att anta att någon som har fått en sådan skattsedel därigenom får möjlighet att undandra skatt. Enligt vad utskottet erfarit uppmärksammas denna fråga av uppbördsmyndigheterna och inom riksskatteverket. Utskottet vill framhålla att ökade satsningar på en sådan kontroll framstår som särskilt motiverade mot bakgrund av att de åtgärder mot den grå arbetskraften som utskottet nyss behandlat i första hand riktar sig mot enskilda personer som inte har B-skatt. Med hänsyn härtill kan det också finnas anledning att undersöka om uppbördslagens regler om B-skatt i alla delar är lämpligt utformade, en fråga som f. n. övervägs inom regeringskansliet.

Regeringen har förutskickat att den kommer att intensifiera kampen mot skatteflykt, skattefusk och ekonomisk brottslighet och tillsätta en särskild kommission för detta ändmål. Regeringen har också aviserat att särskilda resurser kommer att avsättas för en förbättrad kontroll av preliminärskatten. De nu aktuella frågorna kommer således att beaktas av regeringen utan någon särskild framställning från riksdagens sida. Någon åtgärd med anledning av motionerna är därför inte påkallad. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna 1980/81:1099, 1980/81:1462 yrkande 3 a och 1981/82:861 yrkande 5.

I den nyssnämnda motionen 1980/81:1462 yrkas också att taxeringsavin till taxeringsnämnderna skall kompletteras med uppgift om den skattskyldige haft A- eller B-skatt. Denna åtgärd har numera genomförts, varför utskottet avstyrker motionen i denna del (yrkande 3 b).

Vissa lagstiftningsfrågor rörande uppbördsbrott m. m.

De lagstiftningsfrågor som tas upp i yrkandena 6–10 i motion 1980/81:1462 av Olof Palme m. fl. (s) och 1981/82:388 av Åke Wictorsson (s) kommer enligt uppgifter som utskottet inhämtat att tas upp med förtur av regeringen. Hit hör frågor om solidariskt betalningsansvar inom den skattskyldiges familj för skatter m. m., förlängning av preskriptionstiden för uppbördsbrott, kriminalisering av underlåtenhet att betala arbetsgivaravgifter och mervärdeskatt, skatteskärpning för grovt försvårande av skattekontroll, samordning av processerna om obetalda mervärdeskatter, arbetsgivaravgifter och källskatter samt straffskärpning för återkommande betalningsbrott i fråga om källskatt.

Enligt utskottets uppfattning bör regeringens ställningstaganden avvaktas innan riksdagen går in på en närmare prövning av dessa frågor. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motionerna i dessa delar, i den mån de inte är tillgodosedda.

Skatteflyktsklausulen m. m.

Yrkanden om skärpningar av skatteflyktsklausulen framställs i motionerna 1981/82:259 av C.-H. Hermansson (vpk), 1981/82:1581 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkande 2 och 1981/82:2013 av Olof Palme m. fl. (s) yrkande 1. De skäl som motionärerna anför till stöd för sina yrkanden torde komma att aktualiseras utan särskild framställan från riksdagens sida i det arbete som f. n. pågår inom regeringen på en lagrådsremiss i frågan. Enligt utskottets uppfattning bör regeringens kommande ställningstaganden avvaktas innan riksdagen går in på en prövning av denna fråga. De båda förstnämnda motionerna innehåller också yrkanden om tillsättandet av en skatteflyktskommission, ett yrkande som enligt vad utskottet anfört ovan kommer att tillgodoses. I den mån yrkandena i dessa tre motioner inte därmed är tillgodosedda avstyrker utskottet desamma.

Övriga yrkanden angående kontrollfrågor

Motionerna 1980/81:1168 av Sten Svensson (m) och Bengt Wittbom (m), 1980/81:1887 av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkande 1 och 1981/82:1581 också av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkande 1 innehåller allmänna krav på åtgärder

mot den grå eller svarta marknaden. Dessa motionsyrkanden är enligt utskottets uppfattning tillgodosedda genom förslagen i propositionen och de åtgärder som enligt vad utskottet nyss anfört planeras inom kort. Detsamma gäller yrkandet i motion 1981/82:1673 av Jan Bergqvist (s) om en effektivare kontroll av rörelseidkare. Yrkande 2 i den nämnda motionen 1980/81:1887 avseende en vidgad kontroll av räntor m. m. är delvis tillgodosett genom de nya regler i detta hänseende som genomfördes hösten 1981 (prop. 1981/82:73, SkU 1981/82:21). Frågan hur kontrollen av räntor m. m. skall kunna förbättras ytterligare undersöks enligt vad utskottet erfarit f. n. inom budgetdepartementet. Något särskilt initiativ från riksdagens sida påkallas därför inte nu, varför utskottet avstyrker motionerna i dessa delar.

I motion 1980/81:1462 av Olof Palme m. fl. (yrkande 2) föreslås en utredning om ett effektivt kontrollsystem för uppdragsersättningar genom ändrade regler bl. a. för den statliga upphandlingen.

Utskottet har inhämtat att regeringen inom kort kommer att utfärda nya regler som syftar till att förhindra att företag som inte betalar skatter och allmänna avgifter på föreskrivet sätt anlitas som leverantörer till det allmänna. Eftersom syftet även med detta motionsyrkande därmed torde vara tillgodosett avstyrker utskottet motionen även i denna del.

Yrkande 2 i motion 1981/82:861 av Åke Polstam (c) och Stig Josefson (c) innehåller krav på en utredning av "det motstående intressets princip". Motionärerna anser att man bör undersöka om inte skattekontrollen bör kunna förbättras genom att privatpersoner i ökad utsträckning medges avdrag vid beskattningen för vissa utgifter, t. ex. i fråga om villor, och därigenom får ett direkt intresse av att redovisa inköp av material och utgivna arbetslöner. Frågan tas upp också i motion 1980/81:1159 av Johan Olsson (c) och Sten Svensson (m). De skäl som motionärerna åberopar har f. ö. legat till grund för motion 1982/83:23 som utskottet redan har behandlat i det föregående.

Utskottet begärde vid sin prövning av motsvarande fråga 1979 (SkU 1978/79:61) en utredning om möjligheterna att genom ändrade regler för villabeskattningen uppnå förbättringar av inkomstredovisningen och underlaget härför men framhöll samtidigt att frågan torde vara förenad med åtskilliga problem. Förslaget har därefter diskuterats i den promemoria som ligger till grund för den nu aktuella propositionen och vid remissbehandling. Departementschefen anför bl. a. (s. 28) att ett sådant system innebär en ändring med så omfattande konsekvenser att frågan bör övervägas i ett större perspektiv tillsammans med andra avvägningsfrågor med anknytning till bostadsbeskattningen. Utskottet har för sin del inte något att erinra mot att så sker men finner inte skäl att förorda någon förnyad framställning från riksdagen i denna fråga. Med det anförda avstyrker utskottet motion 1981/82:861 yrkande 2 och 1980/81:1159 i motsvarande del.

De förslag i övrigt som läggs fram i den sistnämnda motionen syftar till att motverka svartarbete och illojal konkurrens genom en marginalskatteform, en bättre skatte- och avgiftskontroll, en allmän företagsregistrering och information till allmänheten om seriösa företag m. m. En allmän företagsregistrering har redan genomförts i riksskatteverkets databas. Med hänvisning härtill och till vad utskottet anfört i det föregående finner utskottet att motionen redan är i allt väsentligt tillgodosedd. Utskottet avstyrker således motion 1980/81:1159 även i dessa delar.

Betalningspåminnelse vid smärre dröjsmål

I detta betänkande behandlar utskottet också två motionsyrkanden rörande rutinerna vid smärre dröjsmål med skatteinbetalningarna. Det s. k. RS-projektet föreslog 1977 att ett påminnelseförfarande skulle införas inom uppbördssystemet. Först om den skattskyldige inte betalade inom den tid som föreskrevs i påminnelsen skulle skatten bli restförd. I motionerna 1980/81:1462 av Olof Palme m. fl. (s) yrkas att detta förslag genomförs (yrkande 5). Även motion 1981/82:861 av Åke Polstam (c) och Stig Josefson (c) innehåller ett yrkande om ett sådant påminnelseförfarande (yrkande 6). Utskottet har inhämtat att riksskatteverket numera har utarbetat rutiner för påminnelseförfarandet och att åtgärderna kommer att genomföras i mars 1983. Eftersom detta kommer att ske utan någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida, avstyrker utskottet motionerna i angivna delar i den mån de inte är tillgodosedda.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande grå arbetskraft*
att riksdagen med avslag på motion 1982/83:23 och med bifall till proposition 1982/83:11 i nu aktuella delar antar de vid propositionen fogade förslagen till
 - a) lag om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar,
 - b) lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
 - c) lag om ändring i taxeringslagen (1956:623),
2. beträffande *arbetstagarbegreppet m. m.*
att riksdagen avslår
 - a) motion 1980/81:1175,
 - b) motion 1980/81:1462 yrkande 1,

3. beträffande *skärpt B-skattekontroll m. m.*
att riksdagen avslår
 - a) motionerna 1980/81:1099, 1980/81:1462 yrkande 3 a och 1981/82:861 yrkande 5,
 - b) motion 1980/81:1462 yrkande 3 b,
4. beträffande *vissa lagstiftningsfrågor rörande uppbördsbrott m. m.*
att riksdagen avslår
 - a) motion 1980/81:1462 yrkandena 6–10,
 - b) motion 1981/82:388,
5. beträffande *skatteflyktsklausulen m. m.*
att riksdagen avslår
 - a) motionerna 1981/82:259 och 1981/82:1581 yrkande 2,
 - b) motion 1981/82:2013 yrkande 1,
6. beträffande *övriga yrkanden angående kontrollfrågor*
att riksdagen avslår
 - a) motionerna 1980/81:1168, 1980/81:1887 yrkande 1 och 1981/82:1581 yrkande 1,
 - b) motion 1980/81:1462 yrkande 2,
 - c) motion 1980/81:1887 yrkande 2,
 - d) motion 1981/82:861 yrkande 2 och 1980/81:1159 i motsvarande del,
 - e) motion 1980/81:1159 i övrigt,
 - f) motion 1981/82:1673,
7. beträffande *betalningspåminnelse vid smärre dröjsmål*
att riksdagen avslår motionerna 1980/81:1462 yrkande 5 och 1981/82:861 yrkande 6, i den mån yrkandena inte är tillgodosedda genom vad utskottet anför.

Stockholm den 9 november 1982

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Valter Kristenson (s)*, Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Tröedsson (m), Olle Westberg i Hofors (s), Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp)*, Anita Johansson (s) och Ewy Möller (m).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

Avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande grå arbetskraft (mom. 1)

Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) har

dels anfört följande:

Vi instämmer helt i målsättningen att så långt som möjligt minska s. k. svartarbete och användningen av grå arbetskraft. När det gäller småhusägare och lägenhetsägare anser vi dock att man bort gå andra vägar än som föreslås i propositionen. Som framhålls i motion 1982/83:23 av Knut Wachtmeister m. fl. (m) har riksdagen – bl. a. efter moderata initiativ – uppdragit åt regeringen att utreda frågan om införande av avdragsrätt för reparationer på schablontaxerade småhus. I likhet med motionärerna anser vi att en sådan avdragsrätt innebär ett tillräckligt motiv för småhusägaren att ta kvitto på utfört arbete och på så vis möjliggöra avdrag i deklarationen. Ett sådant system innebär att en omfattande kontrollapparat inte behöver byggas upp.

Till dess att ett system med avdragsrätt för reparationer på småhus har införts är vi beredda att acceptera en uppgiftsskyldighet för småhusägaren. I likhet med motionärerna anser vi emellertid att småhusägaren inte skall kunna åläggas betalningsskyldighet för uppdragstagarens skatteskulder på det sätt som föreslås i propositionen. Vi instämmer också i uppfattningen att det inte kan anses rimligt att utan vidare påföra en avgift av 100 kr. för den som har förbisett att lämna en sådan uppgift eller försäkran i sin självdeklaration som nu föreskrivs.

För att undvika dubbelt uppgiftslämnande i form av kontrolluppgifter och uppgifter i självdeklarationen om samma sak föreslås i propositionen undantag från skyldigheten att lämna kontrolluppgifter i de fall som omfattas av den nya uppgiftsskyldigheten. Som förslaget utformats skall villaägarna i fortsättningen lämna kontrolluppgifter endast på småbelopp under 500 kr. För att undvika att bestämmelserna blir alltför svårförståeliga bör – som framhålls i motionen – denna olikformighet rättas till genom att beloppsgränsen 300 kr. i 37 § taxeringslagen höjs till 500 kr.

Med det anförda tillstyrker vi motion 1982/83:23.

dels ansett att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:23 och med avslag på proposition 1982/83:11 i motsvarande delar antar de vid propositionen fogade, nu aktuella förslagen till

a) lag om avdrags- och uppgiftsskyldighet beträffande vissa uppdragsersättningar med de ändringar att 10 § första stycket och 13 § utgår samt att härav föranledda redaktionella ändringar vidtas i ingressen och: de följande paragraferna,

- b) lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
 c) lag om ändring i taxeringslagen (1956:623) med den
 ändringen att 37 § 1 mom. 1 a) undantag c) erhåller följande
 såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

*Utskottets förslag**Reservanternas förslag*

37 § 1 mom. 1 a)

U n d a n t a g :

 c) ersättning och förmån till någon
 i anledning av tillfälligt arbete å
 annan fastighet än jordbruksfastig-
 het, om vad som sammanlagt utgivits
 har ett lägre värde än 300 kronor för
 hela året och det icke utgör avdrags-
 gill omkostnad i förvärvskällan
 rörelse

c) ersättning och förmån till någon
 i anledning av tillfälligt arbete å
 annan fastighet än jordbruksfastig-
 het, om vad som sammanlagt utgivits
 har ett lägre värde än 500 kronor för
 hela året och det icke utgör avdrags-
 gill omkostnad i förvärvskällan
 rörelse

Särskilda yttranden**1. Skatteflyktsklausulen mom. 5**

Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén
 och Ewy Möller (alla m) anför:

Den skatteflyktsklausul som infördes genom riksdagsbeslut hösten 1980 är
 tidsbegränsad och gäller i fråga om rättshandlingar som företas under åren
 1981–1985. Den skall mot slutet av perioden utvärderas från rättssäkerhets-
 synpunkt.

Det är viktigt att lagstiftningen i detta avseende verkligen blir föremål för
 en omfattande utvärdering och att någon förändring i skärpande syfte inte
 vidtas under lagstiftningens nuvarande giltighetstid.

2. Vissa kontrollfrågor mom. 6 d

Förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Bo Lundgren, Karl Björzén
 och Ewy Möller (alla m) anför:

I motion 1981/82:861 av Åke Polstam (c) och Stig Josefson (c) krävs en
 utredning av "det motstående intressets princip". Motionärerna anser att
 man bör undersöka om inte skattekontrollen kan förbättras genom att
 privatpersoner i ökad utsträckning medges avdrag vid beskattningen för vissa
 utgifter och därigenom får ett direkt intresse av att redovisa inköp av material
 och utgivna arbetslöner.

Utskottet har redan tidigare begärt en sådan utredning vad gäller villabeskattningen. Från moderat håll har vi sedan länge yrkat avdrag för nödvändiga och styrkta *kostnader för barntillsyn* då föräldrarna förvärvsarbetar. En sådan avdragsrätt skulle möjliggöra en mer marknadsmässig ersättning för det barnavårdande arbetet och samtidigt leda till att skatt och sociala avgifter i betydligt större utsträckning skulle komma att betalas in. En utredning om en sådan avdragsrätt för barntillsynskostnader bör lämpligen ske i samband med en allsidig utredning av familjebeskattningen.

